

چون نیست امید آنکہ بر کرد کار	ای دل اسپر کار خوشیتن خون نشسته
ای دل ز فلک چرا پوشه آزم	ولہ ہم یاد ہم سرد و ساز یا کرینہ گرم
دل بر تو ز ناله است کجا گردنم	ولہ آنرا کہ بزار دیدہ با شد بے شرم
در موج نظر غسرت نہ بچو کلیم	ولہ وز آتش فتنہ شاہ چون ابراهیم
از سحجزہ ناہ کہ کردے بدونیم	ولہ معہ بان راز آتش قلب چہ ہم
عاقل سوی چہین جہان درنگو	ولہ خشک و تر آسمان بیک جو نخر
کو ہر چہ وہر و اپنے تو ابر بسرد	ولہ حاشا چون آنکہ قے کند پس نخر
ای چرخ جز آیت بلا خوانی نے	ولہ برس قلم ز عافیت دانی نے
چیزی ندہی کہ باز نستانی نے	ولہ اسی کو کہ بود خود جز این دانی نے
چون ہر کہ ز خشم ایزدش نادر یاد	ولہ در مرتبہ آفتاب را بار نداو
از مرگ بیک طبا سچہ بر خاک افتاد	ولہ استت ای مرگ ہر گز ت مرگ سیاو
دی در چین انزان کہ طوفان کردی	ولہ با گل گفتم کزان شد آبی خوردے
گل گفت کہ سہل بود گفتم کہ برو	ولہ چہ جا رہ دریدی و چہ رنگ آوردے
بازار قبول گل چو شد خوش خوش نیر	ولہ گفتم کہ باغ در شوا سے دلبر خیر
گل گفت کہ آئی قدش خیرہ مریز	ولہ یادست کلاب گر گفتم سیم و گریز
با دل گفتم چو بار بیفیدہ بانست	ولہ این صبر ہوں سختن بے پایان است
دل گفت مزین نفس کہ تدبیر است	ولہ ہم سختن این ہوں کہ نتوان بانست
باز سچہ دور آسمانم حکیم	ولہ گشتہ گردش جہانم حکیم
از ہر چہ بے کنم پشیمان گشتم	ولہ آیا حکیم تاکہ ندانم حکیم

چون حرب گیتی سپیح محاباست نکتے	ولہ	چون مغو گیتی سپیح مہاراست نکتے
توسایہ نیرد اسے نیس کو نو بود		گر قدرت و رحمت آشکارا نکتے
سلطان کہ جهان جو او ازو بیشین یافت	ولہ	آن کیست کہ زو فرغتی خوشین یافت
ورد دولت او عامل احوال ز کار		صد بارہ جهان بگشت درویش یافت
از مشعلہ نماز جہان نور گرفت	ولہ	وز چہرہ گل روی زمین حور گرفت
صبر اسباب بزم ملکش پوشید		بتان صفت مجاہد سستور گرفت
ان سپہ زمانہ کرد درویش بہ کمال	ولہ	در گوش تو خوشتری سحر نقطہ سوال
راہی تو ہم آفتاب از اول روز		عمرت با دوا چو سالہا بعد زوال
فرمان تو بر جہان مقنای گذرست	ولہ	کلاک تو کرد کشای بند قدرست
ہر نامہ کہ در روی اموری بنوشت		تو تسبیح برو ابوالعالی عمرت
بے رامی تو سچ ملک بگید خیزست	ولہ	با عزم تو آید تیغ فسح آمیزست
چون خوابہ تو انگشت کسے را کہ حکم		جہت نشان کیقباد انگیزست
عدل تو زمانہ را نگوار بسست	ولہ	پابند تو دین و ملک یار بسست
چون کار جہان کلک تو پندار دست		تا ہست جہان کلک تو بیکار بسست
رایت کہ جہان بہ پیش پایت نازد	ولہ	از من رو آستان تو کے بازو
تو پای بجاک برسے صدر زمین		تا چہ رخ ازو سفید تلکے سازو
صورت گرفت نہ نگار و چو تونی	قولہ	دوران تلکے برون نیار و چو تونے
ہر چہ ہمہ جہان تو دار سے ہراو		ای صدر جہان جہان نہ دار و چو تونے
ہو طالب نمر ای ہر دولت دین	ولہ	در خود نگد و جہان بیکبار بہ بین

در رفعت و علم آسمانے و زمین	ولہ	کز بہت وجود آفتابی و سحاب
بیشین غم نا آمدہ را نتوان خورد	ولہ	چون نیست یقین کہ شب چه خواهد آورد
امروز چه دانم کہ چه سے باید کرد	ولہ	فردا کہ ندانم کہ چه سے خواهد بود
زان بوسے بنفشہ زار مویت دارو	ولہ	باید سب ہی گزر بکویت دارو
از شادی آنکہ رنگ رویت دارو	ولہ	در پیرہنے غنچه سے گنجید گل
گل پر وہ ز روی با تو چون برگیرد	ولہ	روئے تو کہ شمع لاله زور و گیرد
تا چادر ناز غنچہ ووسہ گیرد	ولہ	بر خیز و بعزم کاستان موزہ بخوان
ہشدار کہ در خونت بسے گردانہ	ولہ	اسی دیدہ دل آیت بلا سے خواند
سن بیزارم تو دانی و دل و اند	ولہ	اسی بابرکش موافقت خواہی کرد
با عاشق یکے شوند و آہم سب بند	ولہ	از بسکہ دل و دیدہ برین سپر بند
اسی صبر بگونی کہ ترا با سپہ خورند	ولہ	جیز آہ تو آہم غم کارم نخور سے
از غارت جان دے نمی آساید	ولہ	زلزلت تو کہ در فتنہ کنون می آید
بس روز قیامت کہ جہان را زاید	ولہ	وہی زلزلت تو کار گر کہ اینست زما
چندین مخروش باش تا چون کردے	ولہ	اسی دل بیشین کہ از غمش غم خور سے
لیکن تو سفید کار زود آورو سے	ولہ	آری شب عشق ویر با ز بہت سیاہ
وز جور سے تے کرد زمین عدل و عمر	ولہ	وہی کہ تو فرود عز و دین عدل و عمر
اسی عدل و عمر سیاہ بین عدل و عمر	ولہ	امروز بصد زبان جہان میگوید
بر ماہ غبار موکب افشان دستے	ولہ	آندم بہ بشر کہ ہم عنان راندستے
زانست کہ تو برادرم خواندستے		آدم بد پرینست زان مخوم بہت

آن سن بودم بدستِ هجران پیوست
 و اکنون منم این گرفته دستِ تو بست
 میخورم و دوشم کم غم افزون شده بود
 و آنی که قدرِ دستِ من خون شده بود
 گاهی که روی مست پیش برگذری
 نیکو بود که از سببِ بخیر سے
 آن کو که غمِ دوست بجایِ زو می
 بر حیلہ گری دست رسم نیز نماند
 آنتم که بخانه یک نفس خواب کشم
 کی دستم ز عز و نازم بر سے
 گوین زنگ بچ شکایت کنی
 عیب انیت که دست من بدوست
 از مشرق دست گوهر آن ز نظام
 اینک بنگر که آن حسد او نکر ام
 دل گر چه غمت ز جان نمان میدارد
 جان بتو کنون شد اقی بن سطلبد
 پر شد ز شرابِ عشقِ حبا نا جامم
 و عشقِ تو بس نلبس مراد و کامم
 واری ز جهان زیادت از حصه خویش

وله

وله

وله

وله

وله

وله

وله

وله

وله

در پستی هزار گونه محنت شده لیست
 گویان غم دل پایی تو بوسان ترست
 و از دیده خیال دوست بیرون شده بود
 ما میخورم قدرِ پراز خون شده بود
 و از گورستان درون سن درنگری
 بر روی بتان چشم ز شاہان نبر سے
 یا در طلبِ عمل تو را کے زو می
 آن دولت شد که دست و پا زو می
 یا پیش وزیر باو و ناب کشم
 اما جان کنم و خون خورم و آب کشم
 و آن چون نغمه جمله حکایت کنی
 و رند ہم شد او کفایت کنی
 ده ماه تمام را طلوعست مدام
 بفلک دیر نوست ز ہر ماہ تمام
 اشکم ہمہ خوردہ در میان میبارد
 دل بتیو مرا ماتم حبا ن میدارد
 چون زلف تو در ہم زود گشت تمامم
 کہ جمله بناگان ہوس شدند نامم
 در باقی کن شکایت و قصہ خویش

نبشین و بنجور طعام زن غصه خویش	وله	تا کی ز پئے شکم بدر با گرو سے
کردیم فراق را بوصلت اولے	وله	زانشب که نشستم بهم با طربے
در آرزوی خندان نشسته و شبے	وله	بس روز که خاستم بهنگام نماز
دل باز فرستم بعصاحب خبرے	وله	هر شب بت من بوقت با و سحرے
آید بر من نشیند و راز کرے	وله	دل با همه بر حمی و بسیداد گری
بر هر یک موی لب بر نموز می راند	وله	یکبار هه را با زیت از پاسے نشانده
وز سیم و ز می که بود بر خاک نشانده	وله	چون سیم و زرم بر آتش کند رخست
سروی ز چین چین بر پیر است زلفت	وله	سلطان جهان جهان بیا است زلفت
کج را یکجان بداد ورم راست زلفت	وله	چون کج مروی بدید از دور فاکس
قدرت سر در آسمان بود بر فست	وله	مسعود سعادت جهان بود بر فست
چون آنچه خلاصه جهان بود بر فست	وله	گو خواه جهان جهان گو خواه سماں
همیست اجل قوی تر آید بحسب دل	وله	آینم از بهر تو صد رنگ و سل
میش از اجلس کشیده پیش اجل	وله	گر جان مرا تسبول کردی به بدل
تا کی گویم کسی بجایے تو که نیست	وله	تا چند طلب کنم وفای تو که نیست
ایجان جهان بخاکپائی تو که نیست	وله	گفتی که ترا جان و جهان جز من نیست
ورنه غم و محنت فراوان دارم	وله	راز تو ہی ز خصم نپسان دارم
آری ز دل اندارم از جان دارم	وله	گوئی که ز دل نداریم دوست همه
وز هر گوشه چون غمگاری دگر است	وله	بر هر طرفی اگر چه یاری دگر است
بعشوق توئی عشق تو کار می دگر است	وله	در سر ز می تو ام خمار می دگر است

<p>نمہا سے ترا بجبان خریدار ترم</p>		<p>در عشق تو ہر زمان گرفتار ترم</p>
<p>ہر حسد کہ پیش ہمت زار ترم</p>	<p>ولہ</p>	<p>بسیار بچشم مانگوروی تر سے</p>
<p>باہنسب شبے بروزی خوردیم</p>	<p>ولہ</p>	<p>یکدر قدح سشرا ب صافی خوردیم</p>
<p>در گردن ہجر بچسبند آوردیم</p>	<p>ولہ</p>	<p>اور و ز چنان شد کہ بنا کام و دوست</p>
<p>من یار غم تو تو یار دیگران</p>	<p>ولہ</p>	<p>ای ساختہ گشت از تو کار دیگران</p>
<p>از بہر تو تو در کتار دیگران</p>	<p>ولہ</p>	<p>من کردہ کنار پر ز خون دیدہ</p>
<p>از زیر کلمہ روی بکس نمود دست</p>	<p>ولہ</p>	<p>ز لبہ تو از آن دم کہ دلم بر او دست</p>
<p>کز جلد عاشقان چشمت بود دست</p>	<p>ولہ</p>	<p>مانا کہ حکایت از لبہ بشنو دست</p>
<p>تا خواجہ ہجر ترک و تاز سے نکند</p>	<p>ولہ</p>	<p>سلطان شمت بندہ نوازی نکند</p>
<p>تا شمنہ غم دست و رازی نکند</p>	<p>ولہ</p>	<p>از وانی وصل تو نشانے یابد</p>
<p>وز عشق تو بانالہ از ارست ہنوز</p>	<p>ولہ</p>	<p>آن ول کہ تو دیدہ نگارست ہنوز</p>
<p>وان آب دو دیدہ بر قرارست ہنوز</p>	<p>ولہ</p>	<p>وان آتش دل بر سر کارست ہنوز</p>
<p>باز بچہ عمر اسش لشکر شکست</p>	<p>ولہ</p>	<p>ای دل باری بسر سری کو نیست</p>
<p>با خولیشتن امی این بنخولیشتن است</p>	<p>ولہ</p>	<p>سو امی لب کسی چنین تو ان نیست</p>
<p>الابقدح در از و سستے نکند</p>	<p>ولہ</p>	<p>می نوشتم و لیک باز مستی نکند</p>
<p>تا ہجو تو خولیشتن پرستی نکند</p>	<p>ولہ</p>	<p>وانی کہ غرض ز می پرستی چہ بود</p>
<p>بر چہرہ ہزار گل ز رازم بشکفت</p>	<p>ولہ</p>	<p>چشم ز غمت بہر عقبتے کہ بسفت</p>
<p>اشکم زبان حال با خلق بگفت</p>	<p>ولہ</p>	<p>رازی کہ دلم ز جان ہمیشہ شگفت</p>
<p>چشم آب نگیرد و چور من نگرے</p>	<p>ولہ</p>	<p>دل سیر نگر دوت ز بید او گرے</p>

دین طرفه که دوست زمانت دارم
 رفتم چونسانه هیچ آنجم بر تو
 با این همه روز و شب بر آتش شوم
 جانای من شکسته و عزم درست
 و امروز چونوی شد از وصل تو حبت
 آخو دل من بوصل فیروز نشد
 در واک بعشوه روزم ز غم ز غمش
 عشقته که همه عمر بس اندانیت
 کاریکه کشش چاره ندانیت
 کس نیست غم اندوخته تر ز نیکه منم
 گفتی که عشق ورنه سخته تو هنوز
 فیروز شده امی برده سپهر از تو بپرس
 زیرا که بر می بختد چون الماس
 هم تو سن چرخ زیر زمین را شاید
 تا طن ببری که آن و این را شاید
 کسری که کمال عدل او کرده بزه
 رستم که بگذر خود بگردد از راه
 آنرا که به بندگی پذیرد چه شود
 هرگونه بخدمت تو فرسند شود

با آنکه ز صد هزار دشمن تر سسے
 در چشم تو خوار تر ز خاک و ر تو
 زان بیم که باد بگذرد بر سسے تو
 عمر سیت که دل در طلب صحبت تست
 در صبر ز ان دست که امشبست
 شب شاکسته صحبت دل افروز نشد
 شب گشت شب امید زور روز نشد
 و رو یک ز من جان بستانانیت
 و انشب که بروزم نرسانانیت
 باور و تو آینه تر ز نیکه منم
 خامی چه کنی سوخته تر کین که منم
 هر ساعت و بس کرده زمین بوس ساس
 از بخت فلک پاک زمان جا بر دوس
 هم گوهر خورشید نگیں را شاید
 فیروز شده اطفال تکمین را شاید
 حاتم که زکان بچود بکشاد زره
 فیروز شد از هر سه درین هر یک
 شب را همه حال خداوند شود
 آفاق برو حبس زمین بند شود

شد عمر زمانہ را جو اوسے نرسید	وزمانہ آرزو سوا اوسے نرسید
دستے کہ بدامن قناعت بزوم	دردا کہ بدامن مرا اوسے نرسید
این فتنہ روزگار شب پوش منہ	و ابدالان را فاشیہ بردوش منہ
زلفے ہزار جان از دور نظر است	از چشم بدان بر من برگوش منہ
ہر چہ از تو نرسید باسی دوست مکن	وین خیرہ کشتے گر چہ ترا دوست مکن
گفتی بر ہم جان تو چون با کم نیست	جانانہ ز بہر جان نہ نیاوست مکن
خورشید برو شنی را بیت ماند	گردون ز شرف بخاک پایت ماند
دو رخ بقیاب جان گزار بیت ماند	فردوس بجز حدیہ سدا بیت ماند
دستم کہ ز گوہر قناعت پیوست	بر بود و نبود آزر ابروی دست
با دست طمع مگر شبے عیدی بست	روز و گرش عجیر ریزت بشکست
وی درویشے براز با ہم نفسے	میگفت کریم در جہان ماند کسے
انگیزش افوج ہایقے بود بخواند	بو طالب نعمہ را بقا با اوسے
بو طالب نعمہ طالب نعمت نیست	زان در کرش تکلف و ہمت نیست
در سایہ آن زلف مشوش کہ ترا	امی بس دل گزشتہ نغمکین کہ نیست
مانیم ازین گنبد دیرینہ اساس	چون بندہ رخنہ چو مور اند طلاس
آگاہ نہ از منزل امید و ہراس	گزشتہ و چشمینہ چون گا و خراس
بس دور کہ چرخ و اختران بگذارند	تا مردوشے چو بوالحسن مار آرنند
کو حیدر جاییسے و کو حاتم طے	تا ماتم مردے و مردے دارند
تا حادثہ قصد مال عمران کردست	ولہ کس نیست کہ او حدیث احسان گروا

<p>کو بچو کس لشش روی پنهان کردست وله وارنده بهمان و خنرها درهاستین</p>	<p>احسان ز کسان بوحسن بود مگر شاهاز خزانه تور کسان و مسین</p>
<p>گو سر که هم آن در تہ تمنع است و ہمین وله نما رنجتہ آیم از پئے نان شوئے</p>	<p>گو زر که ہم این بر سر گنجست ہم این گر عقل عزیز را بفسد زمان شوئی</p>
<p>ہم باو بکس آل عمران شوئے وله یکدم چو بود کہ طربے بگنہ ارے</p>	<p>زین قصہ دید باز چون البقرہ مسود قزل ہست نہ و ہشیارے</p>
<p>مارا گل و باقلے و زیواج آرے وله در حادثہ چو رنگ تمہ آیزو</p>	<p>ز رستانی کہ زار کے براورے سائی تو کہ صبح روز ملک انگیزو</p>
<p>آرام طبیعت از زمان بر خیزو وله ہر چند نیز و یک تو بودم آرام</p>	<p>تعمیل حقیقت از فلک بگریزو رفتم چو نبودش ازین جا مقام</p>
<p>رفتن نہ باختیار و بویون نہ بکام وله یک کار من از زمانہ بر ناید</p>	<p>کس را بجان مہا و امی سیم اندام یک در فلک از امید من نکشاید</p>
<p>در محنت سن دگر چو مے در باید وله دستے کہ بدان خواست من ز جہان</p>	<p>جان مے کا ہدغم تو مے افزاید پائے کہ مرا نرو تو بدر راہ نمائے</p>
<p>وان دست مرا چنین در آور و ز پائے وله دوش آبلہ کرو پائت از راہ دراز</p>	<p>آن پای مرا چنین بیگنہ از دست گر و طلب صحتم اسے شمع طراز</p>
<p>چون آبلہ بردست و ہم پاش نیاز وله بر چہرہ آفتاب و مہ خندید ہست</p>	<p>امشب بر من بیامی تابانگ نماز آن چہرہ کہ ہر کہ وصف آن نشیند ہست</p>
<p>بر ماہ شام کس میر نو دید ہست</p>	<p>ماہ نو عید دیدہ ام دوش بدو</p>

سی سال درخت بخت تو بار آورد	ولہ چرخ این ستمے بروی میسار آورد
زان روی برویم انیقار کار آورد	تا و ششم از دوست بدیدار آورد
چون روی جمل نبود پایاب جهان	ولہ یکبار فرو شستم از تاب جهان
گفتم چو غم نیم نیت اسباب جهان	خاکش بر سر که خویش خورد آب جهان
مریخ بخیب تو جوید فتوسے	ولہ تا ہید بساغر تو جوید مادے
زانست کہ میکند بعبہ اضمح	از ہر تو آن بر حمل این تو زفسدے
گر ہمت دل زمین جهان بر نہدی	ولہ طبعم بذخیرہ گنج گوہر نہدی
در بخت نگویم قدم اندر نہدی	جوہر کف من جهان دیگر نہدی
جدت ورق زمانہ از جویشست	ولہ عدل پدرت سلسلہ ام کرد درست
ای بر تو قبای جاہ شان باید بست	بان تا چکنے کہ تو بت دولت تست
ای شاہ بحسب کفش گردان بکیست	ولہ آنکس کہ ازین خزانست ارمال ہیست
ہمیت ز کل حبیب طلب ورنہ ازو	یک داند و کفش کردن را بنان خطیست
با دل گفتم کہ کر با سے پوسنے	ولہ نبشین کہ تو ز مردان مہ رسنے
دل گفت ز خواب دیر بیدار شدی	خرمیت و رو پس برو اکنون گوئے
تشریف ہوائے تو بہر جان نرسد	ولہ ملک غم تو بہ سیلیمان نرسد
درمان طلبان ز درد تو محرومند	کان درد بطلان درمان نرسد
قومے کہ درین سفر مرا ہر اہت	ولہ از تعبیتہ نسا و کم آگاہت
تا میکوشیم و آسمان میسگوید	نقش آن آید کہ نقش بندان خونہ
ای دل نبشین بجائیت کو ارسے	ولہ تا باز نیفکنے مرا اور کار سے

من پیر شدم ز جان شیرین بار سے	از تلخی عیش اگر ترا سیری نیست
با او ہمہ حال بخواند چینی	ولہ ہر کو بوا طبیعت بخواند چینی
چیز سے نبود ہر کہ نداند چینی	آخر پس ازان ازان پختی زسد
با کار کے بشمر نور سے داد سے	ولہ گر شمر در مراد من بکشاد سے
از ملک و خیال یک صد آخر شاو سے	آخر بستہ چار خد متمم صدر جہان
یک دم ز غم تو بے دم سرد سباد	ولہ ہرگز دم از وفات تو فرد سباد
پس یک نفس از درد تو بیدار میاں	گر وصل تو در مان دم خواہ کرد
بر خاک در تو ہم بدل نگریم	ولہ بر آتش ہجر عمر سے از بنشینم
در آب ہمہ خیال رویت بینم	از باد ہمہ نسیم زلفت بویم
چندان ز کمال تو یقینم نکند	ولہ شادم جو گر فلک خزیم نکند
گر چرخ مشرد در آستینم نکند	انکون یاری دست دامن تست
وز سخت کہ بندی ترا میدم نکشاد	ولہ از چرخ کہ گاسے بہ مرادم نہ نہاد
فیروز شہ طغان تکین یارب شاہ	فیروز شہ طغان تکین دادم داد
عشقے کہ ترا سلسلہ می جنبانند	ولہ اسی دل ز ہزار دیدہ خون میرانند
نبشبن کہ بر وز محنت نبشانند	خوش خوش بدعای شب سفین کارند
مقصود جهان تونی جان بتیو سباد	ولہ اسی شاہ زمین دور زمان بتیو سباد
تا حشر شود مرا قرآن بتیو سباد	آسائش جان ز تست جان بتیو سباد
پائے تو فرد کلمت داین پایہ بلند	ولہ اسی دل چہ کنی بعشوہ خود را خرسند
چون طفل ترا گشت فریدن تا چند	بالغ شدہ ہرز باطل پیوند

تا خرمن از زاد گیت پمانه است	وله	تزد یک تو جز حدیثان فسانه است
خوش باش که یک نیم مراد خانه است	وله	در سنبله پهر اگر یک آنه است
ای عشق بجز غم ز فیض دگر آرد	وله	وسی وصل توئی اگر زمانیش بر آرد
ای هجر نگفته بریزم خونت	وله	گر وقت آمد بریز و بر من بر آرد
کل روز دو عرض میدد مایه خویش	وله	ز نهار نیکنی بران سایه خویش
او خود چو به بنید پس از آن مایه خویش	وله	در پامی تو بریزد همه سرمایه خویش
عمری تو خوشک من چو آن بود گذشت	وله	وان مایه گرد من بران سود گذشت
افسوس که روز بینه دیر رسید	وله	پس چون شب وصل دلبران و گذشت
تسلیم چو از حادثه فیرور شود	وله	هم حادثه یار و حیل آموز شود
هر سال تو همچو سالها گرداند	وله	روزه شب آید و شبی روز شود
دوش ار نه وقارت برین پیوستی	وله	فریاد و دعایت برین کے بستی
در گرد عتاب برداشتن و شبستی	وله	از زلزله سقف آسمان بشکستی
گر دوست مرا بکام دشمن دارد	وله	باخته دل و سوخته خرمن دارد
گو دار کزین جفا فراوان نبست	وله	آن منت غم که بر دل او دارد
چشم و دل من که هر چه گویم هستند	وله	در خصمی من بشورت نبستند
اول پایم بزور غم بشکستند	وله	و آخر دستم ز بنی بر بستند
ای گل گهر ژاله چو در گوش کتی	وله	وز سایه ابر برگ تر نوش کنی
آن کت ز چمن با برودن کرد اینجا	وله	امسال چه خوشتن فراموش کنی
خاک قدم تو تاج خورشید ارزد	وله	یک روزه غمت بمر جا ویدار زود

دین تو میدی هزار امید از تو	شکر ایزد که از تو نویسد شدم
زلت نوزده گرمی از آن میگیرد	بروئے توبه دلبری جان میگیرد
سعادت به شکر طوطی جان میگیرد	جزعت بنظر زبان دل می بندد
رحم آرد اگر بچشم دشمن نگرود	آن کو بمن سوختن خرمن نگرود
تا آنچه شود سخت و درمن نگرود	آز آنکه بعشق رنجت هست کجاست
ارزان بفرود ختم گران تا به خرم	بفرود ختمت بزرگان تا بخسرم
شاید و که زد دشمنان ترا با خسرم	یاری خواهم زد دوستان امی دلبر
زان رود سزای گوشمال تو شدم	من غرّه بگفتار محال تو شدم
هم باز بعشوه در جوال تو شدم	وین طرفه که از موده صد بار ترا
بر غیر و بیاد داده عیش خوش خوش	از خاک درت ساختم و مغزش خوش
بان تا نیرم آب تو از آتش خوش	بنامی من تو آن رخ مهوش خوش
تیمار جهان ایسدم از جا برید	بیداد فلک پرده رازم بدرید
کین کار مرا کناره ز نیت بدرید	ای دل پس ازین کناره گیر و برو
دی نبت جوان فتان ازین عالم پیر	ای چرخ نفور از جفائے تو نغیر
دی دست اجل ز دست غم دستم گیر	دی غم گذران از تو ام نیست گرین
در کو کبه خیال چون سے آید	وصل تو که از سنگ برون می آید
من میدانم که بوی خون می آید	با هر همی گوید ازین رنگ سرخ
از روی سفیده دم برا فکند نقاب	ای چون دل شب جوانی و راحت و تاب
ای بس که بچوئے دنیا پیش جواب	بیدار شو این باقی شب را در باب

دستت به سخا چون بد بقیما نمود	وله	از خود تو در جهان جہانے بفرزود
بز جیلہ گرس دستم نیز نماند	وله	آن دولت شد کہ پامی دستت فرسود
این طائفہ کمروت آئین نکند	وله	ز اسپان نہ بس آنکہ بخل رازین نکند
رفت آنکہ بہ نظم و نثر احسان کردی	وله	امرد رہے بہ سحر و تسخین نکند
بایاد تو اسے رنجتہ عشقت آیم	وله	بشگفت اگر برد بر آتش خوابم
رودی از غم چون تونی چرا بر تالم	وله	تا نہ ز غمت کدام شادی یابم
با آنکہ ہمہ کار تہان آوردند	وله	انکہ بنشین کہ نزد خویش خوانند
با آنکہ ہمہ ملوک نامم دانند	وله	تا مردم اگر کی نشانم رانند
زلت تو دلم برد و در جان خترم	وله	گیرم کہ ز بیم پنے بہ زلفت نبرم
بارمی دہے از زیر کلبہ بیرون کن	وله	چندانکہ ز دور در دل خود نگرم
امی نسبت تو ہم بہ بنی ہم بولی	وله	عمر ابد سے بادت و عز از لے
باقی بوجہ تو پس از پانصد سال	وله	ہم گو ہر مصطفیٰ و ہم نام علی
بو طالب نعمہ امی بہرت طالب	وله	بر تائش آفتاب رایت غالب
جز و یست کہ کل خوشی ژر باید رایت	وله	بو طالب نعمہ از علی بو طالب
امی ماہ ز سود امی تو در آتش تیز	وله	چون سوختہ تو گشتم آہم بمریز
چون چرخ ستیزہ روی با من ستیز	وله	من در نو گر گشتم تو از من گریز
زین جورا کہ گذر توان کرد بکن	وله	در حال من از نظر توان کرد بکن
یا بندہ ز روی مردمی آسیبی	وله	یکبار دگر اگر توان کرد بکن
یکچہ نہان از دل ہی حاصل خویش	وله	باہر تباہ کرد از مشکل خویش

گردان گردان شدم بکام دل خویش	کام و لطم آن بود که سرگشته شوم
هم در ساعت چو برده خواری ساز	چون چنگ خودم بگری از نوازی ^{وله}
چون زیر گسته اش برون آراز	آزاد که چو زیر کرده با غم تو ^{وله}
تیر تو تا و کب قضا ماند چست	ای شاه ز قدرتی که در بازو نیست ^{وله}
پیکان زدیم بر سر سو فاخته	در نه که نشاند اندرین چایک ^{وله}
موسه زد و به عهد تا محکم تو	آن صبر که کام منت اندر غم تو ^{وله}
از گم شدگان کیست که در عالم تو	دین وصل که قبله اوست عالم عشق ^{وله}
وز جور تو دل شکسته نیست چون	در دایم غم تو بسته نیست چون ^{وله}
در عهد و قاشسته نیست چون	بر فاستگان عشق چون باد ^{وله}
گویی که همه بکام بدخواه آمد	رنجی که مرا ز هجر آن ماه آمد ^{وله}
هان اسه اجل مشده گاه آمد	افزون ز هزار بار گویم هر شب ^{وله}
در غنچه نخست هفت بر ناز کنند	گلها چو به باغ جلوه ساز کنند ^{وله}
از شرم رخت رختین آغاز کنند	چون دیده بدیدار جهان باز کنند ^{وله}
چشم تو ز عقل شوخ دیوانه باند	بار و بے تو از عافیت آفسانه باند ^{وله}
خورشید رسایه تو در خاک باند	ایام ز فتنه تو در گوشه نشست ^{وله}
نه مقل بکام دل رساند مارا	نه صبر به گوشه نشاند مارا ^{وله}
کو مرگ کزین باز رها ند مارا	چون باز ز پیش خود براند مارا ^{وله}
دور سے نه که در جهان دو اند تا بم	بختی نه کز و نصیب جز غم با بم ^{وله}
هر چند پیش چو میش لب کم با بم	شادی نگر از جهان بر دست از آنک ^{وله}

کس در غم عید و بند نوروز شود	ولہ	آزاکہ خرد مصلحت آموز شود
ہر شب کہ بجائیت بروروز شود	ولہ	عیدی بہ شمر کہ بہ نوروز شود
ہر یک دوسہ روز رنگ بومی دادند	ولہ	مارا بہ جان چشم چو گل بکشادند
از بار یکان یکان فرو افتادند	ولہ	چون راست کہ بہ بہار دل نہادند
عیدی کہ خریدم از جہان دیدم نہ رفت	ولہ	عیشے کہ نمودم از جوانی ہمہ رفت
این سبزہ رعایت رہا کن نہ رفت	ولہ	پیش از برنگ آفرینش بشتاب
یک روز نہ رفتہ زاہد بھولی چرخ	ولہ	عمرے جگم چورو بہ بدخولی چرخ
باز ہرہ گرفت مرا گوی چرخ	ولہ	آورد بدست جور و عزت خیم داد
کارے بہ درت موکب نکون در تیر	ولہ	منصوب بہ ہرگزت در آمد بھمیسر
کوہست چنان و گو بہارست بگیر	ولہ	دین موکب غنچہ کو باد است بوس
سرد تار د بقر و فرمان نہ سرد	ولہ	دل در غم تو مثال جاتان نہ سرد
این درد در از را بہ پایان نہ برد	ولہ	زان مے ترسم کہ عمر کوتاہ دلم
گرفت حکایتے کند خرسندت	ولہ	یا بخل بود بغایت پیوندت
تانشمو و بیہ مے خورد فرزندت	ولہ	دینک ز بلاے بخلی تو دہ سالست
از خون جگر مر حلہ زد اشته ام	ولہ	ہر مر حلہ کہ رخت برداشته ام
گر بے تو ز خویشتن خبرداشته ام	ولہ	از تو خبر و وصل نیارم ہرگز
شہرے دکلی بد در می بوئیت	ولہ	امی شبہ آنا کہ نے بوئیت
امی آن و از ان بہ ترک میگوئیت	ولہ	نوبت چو بار سید تو سن گشتی
آن لاغرے کہ دار مش از پئے زار	ولہ	بامن بہ سخن در آمد امروز بکار

گفتا که چون نیست طمع بانی خواه
 دل هر چه زرد دید پسندید از تو
 گفتی که نه بیند دل من از غم هجر
 ای دل طمع از وصال جانان گسل
 زان پیش که بگسلد جان ز تن تو
 بایر مرار و ز فرستم نگرفت
 از شعر زرم چون گم در گرفت
 هستم ز تو دل شکسته ای عهد شکن
 گیرم که نبود دست من دامن تو
 با آنکه غم از دلم برود من نشود
 با اینهمه غصه سخت جانی دارد
 ای عشق در آفاق بے با ختم
 آخر حق صحبتی که بانست مرا
 با اینهمه غم پاکه کشادیم آخر
 کس نیست که با او نفسی بتوان زد
 آن بت که بدست غم گرفتارم از و
 بیدار شد است از من و زارم از و
 ای بت ز تو چون روی بخون بردارم
 برد زردی و سوسه پرده در نه پس ازین

اسلام آباد

چند آنکه شویم ای مسلمانان گاه
 وز هر دو جهان برید نه برید از تو
 دیدی که بجا قیامت همان دید از تو
 سر رشته آرزو بدندان گسل
 از هر خدا علائق از جان گسل
 زاری و فغان دلا بزم در گرفت
 تدبیر درم کنم که دم در گرفت
 وز دوستی تو با جهانی دشمن
 کردن چه توان دست غم و دامن من
 از تلخی صبر دل ز بون من نشود
 این دیده که از سرشک خون می نشود
 تا از دل و جانمت بر انداختیم
 بشناس و همان گیر که نشناختیم
 زین غصه دسے پاکه بر آیم آخر
 شها همه عمر چون گذاریم آخر
 وز دست همی در گذرد کام از و
 دل نه و هزار و زود دل دارم از و
 در عشق ز هیچ روستی باور دارم
 من پرده ز روستی راز دل بردارم

امی نوبت تو گذشته از چرخ بس	وله	بی نوبت تو مباد عالم نشسته
آواز تو نیست بهر کس برساند		لیکن مر ساد از تو نوبت به کس
تا دست طمع بستم از عالم خاک	وله	از گرد زمانه دانسته دارم پاک
امید بقای کی شد و بیم بپاک		چون میروم از جهان سپان زمرگ چه پاک
تا روز رخ تو دیدم امی روی چو ماه	وله	از روز و شب جهان نبودم آگاه
نبود چو چشم بر فرو بست آن راه		شبه از فراق تو مرار در سیاه
دلبر ز وفاس صبر یکسر بگذشت	وله	تا کار دلم زد دست دلبر بگذشت
چون دید کرد قدم بر آتش دارم		بگذشت مرا و آیم از سر بگذشت
چشم همه از جهان فرار است اکنون	وله	مارا بجمال تو نیاز است اکنون
گفتا که همه جهان مجاز است اکنون		این دیده بیدار تو باز است اکنون
آیا که مرا تو دست گیری یانه	وله	فریاد رسی بدین اسیری یانه
گفتی که ترا بپندگی پذیرم		خدمت کردم اگر پذیرے یانه
گو بنده دور در خدمت را بگذشت	وله	نه نقش عبادت تو برابر انگاشت
تقصیر از آن کرد چو چشمی که از آن		بیماری چون توئی فغان دیدند است
دل شادی روز وصلت ای شمع طراز	وله	با صد شب هجر بس که گفتت بر از
تا خود پس ازین زمان همه شبها فراق		بار روز وصال کونمے گویم باز
چون دست غم تو دامن من گیرد	وله	کتر غم جان بود که دامن گیرد
از دوستی تو برنگردانم زوے		گر روی زمین حمله دشمن گیرد
دادم با مید روزگارے بر باد		تا بود روزگار خود روزی شاد

چند آنکه ز روزگار باستم داد	ز ان سے ترسم کہ عمدا مانم ندہ
ولہ یاد اسن کار گیر دے نیکیستے	گردل سن یار گیر دے نیکیستے
گر عمدا قرار گیر دے نیکیستے	چون عمر سپید ہنقدار ہمہ کار
ولہ چون زہرہ غزو مشتری غرہ بجاہ	امی نخس چو مریخ وز مل بیگیہ و گاہ
غماز چو آفتاب و نہ شام چو ماہ	چون تیر منافق نہ سفید و نہ سیاہ
ولہ یکسال فراقش فلک آغاز آرد	گر یکیشنبہ وصل ہسم آواز آرد
گر دور فلک از ان شبے باز آرد	صد روز از نیکہ میگزارم نہ ہم
ولہ در خواب شبے بر آتشم ریزو آب	ز ان روی کہ روز وصل آن در خوشا
کایا شب آنروز نہ بیستم در خواب	با دل ہم روزم این سوال است و جواب
ولہ فرجام نگر حدیث آغماز کن	امی دل ز سر نہ ساد پرواز کن
خود را و مرا و سر این راز کن	خاک از سر آن راز نہمان باز کن
ولہ تا مشکل یک روز فلک بکشاید	بس راہ کہ پاسے ہمہ ہم پایید
تا از شب تنگ صبح تعیین آید	بس روز سید کہ از غلط پیش آید
ولہ وز دستت پامی صبر در گل دارم	در کوی غمیت ہزار منزل دارم
دل نیست پدید و صد غم دل دارم	در کار تو کار سخت مشکل دارم
ولہ از نیک و بد جهان کناری دارے	چون سنگ قناعت از عیاری دارے
در کار شود و راز کاری دارے	در با ہمہ کس بہر خلاصے کہ روو
ولہ روز و شب ہم او غمت سیاہست و راز	ز ان شب کہ بروز بر وہ ام با تو بران
تا با تو چنین شبے بروز آرم باز	بس روز چنین کہ با تو شب خواہم کہ

ما از تو برون شده تکبیر کرم	وله	وز کو سے تو بر یخ سرد رہنم
بت طلب تو باز در کوفت درم	وله	تا بود سرو کار بسیار درم
بن از کعب عشق آن بت مشوہ فروش	وله	تا روزی طرب ہمیکردم جوش
شب من صبح ہزار فریاد و خروش	وله	تا کی شب دیگرم باید شب دوش
روز بوسے آن بت سلسلہ موی	وله	جا ہی دیگر سے بدوستی درنگ و پوس
ی تو ماہ را چنین باشد خمے	وله	ہر روز بمنزل دیگر دار و روسے
تا بگر کن نہایتے نیست ترا	وله	ہی وعدہ وصل غایتے نیست ترا
عشق مرا بصد نثار و زار سے	وله	کشتے و جز این کفایتے نیست ترا
امی بجهان ز جور افلاک برفت	وله	بنیاد نظام عالم خاک برفت
ن زہر زبان را چو تریاک برفت	وله	اور رفت سعادت برو پاک برفت
یسوز تو خرم شکیبائے من	وله	ولعنا منینم از غم تو خرم من
امن ہی بیٹ و روسن یار من	وله	من و انم و اشک لعل امن من
نیم و صراحتے شراب روشن	وله	مرغ درونان چند و همان دوشن
زمیوہ و ریجان تبری سیب من	وله	بر خیز و بیا چنانکہ و سستہ تو من
وزیکہ بحلیت است در تیرہ برم	وله	سیگویم شکر و باز پس سے نگرم
بگر ز غم تو در چہ خون جگر	وله	تا روز گزشتہ را غنیمت شرم
وزیکہ کنسم ہجر ترا بر دل خوش	وله	گویم چکنم تن بزنم در آتش
پن راست کہ در باب چشم و امن صبر	وله	عشق تو گریبان دلم گیرد کش
نفا زوہ چشم ہمار پیر امن گل	وله	اپر آید و پیر کرد زور و امن گل

گر تو بچین در آئی اسے خرمین گل	با انیرہ جانساند اندر تن گل
ولہ اور پاسے پاسے آمدی سے پام	چون پاسے ہی تحفہ برو بر جایم
آری چو گزیر نیست بار سے نایم	دستم شکن فلک من این را شایم
ولہ وز حادثہ پوشستین بگازروارم	از غم صحت بودیدہ پروردارم
وز دست شکستہ آستین تردارم	دردا کہ تھی دامنم از زرد رست
ولہ ہر چند شکست پاچہ نیم نیست	از حادثہ کہ ہر چہ گویم این بہت
آوردہ ام این شکستہ لیکن نیست	گفتہ شکستہ بہت آوردست
ولہ منفرا می سخن کہ از غمت کاتہ ام	زود آسے بتا کہ تجرہ آراستہ ام
وامر وز بدین نشستہ برخواستہ ام	ز انرو بہ عادتش ترا خواستہ ام
ولہ بیتوشب من بدان درازی گذرو	موری کہ بجاہ نشست بازمی گذرو
گوئی کہ ہمہ براسپ تازمی گذرو	والشب کہ مرا با تو بس تازمی گذرو
ولہ وہی خواجہ براگان گرانے کہ توئی	ہی نامتحرک حیوانے کہ توئے
وہی آب در بیغ قلد تبا نے کہ توئے	ہی قاعدہ تمہی جہانے کہ توئے
ولہ آخر تو بگو چہ میسکنے چون باشی	با دل گفتم کہ انیرہ قلا شے
در خدمت جنگ دختر می خنایشی	دل دیدہ پیر آب کرو گفتا کہ پیرس
ولہ وہی دیدہ غم ز گریہ کردی آغاز	ہی دل بخریدی دم آن شمع طراز
وہی محنت ناگزشتہ آوروی باز	اسی عشق کمال ناشدہ زان مالے
ولہ وز بہر تو پیوند جہانے بگذاشت	اندوہ تو چون دلہ بشادی نکاشت
یاروز وفاشس بار تو جانے داشت	گیرم ز جفاشس باز تو جانے برو

بچاره دلم بیا تم جان نبشست	وله	کارتیم از دست و دلم رفت ز دست
سازم همه این بود که در کار شکست	وله	جان دل ز جهان برید زخت اندر بست
نبشست که تا بر روز مجرم نبشاند	وله	خوی تو زد دوستی چو دامن نفشاند
دل نه تم جان بداشت دیگر چه بباند	وله	گوئی که چنین اگر بباند چه کنی
جان در غم تو بر سر کار خویش است	وله	دل بر سر عهد استوار خویش است
الاعنسم تو که بر سر از خویش است	وله	شد در غم تو هر چه مرا بود سیاه
سکین دل من امید به بود نداشت	وله	چون آتش سودای تو جزو دنداشت
چون نجات نبود که کشتم شود نداشت	وله	در بستن وصل تو بس که کشیدم
یا از تو مرا چه در روز افزونست	وله	گر شرح نمیدم که حالت چو ناست
با این لب خندان چو دل پر خونست	وله	چید است ز درد خنده من که مرا
در بند شیم با دل پر درد نیاز	وله	از آرزوی خیال تو روز و راز
میگویم کی بود که روز آید یاز	وله	وز بخواهی همه شب این شمع طرازان
وز دست تو یک دور مرا قرم نیست	وله	پایه تو اگر به دو قلم محکم نیست
دل منم دارا اگر دولت منم نیست	وله	با این همه از غمت گزیم هم نیست
زان بر من مستمند ولسوز نشد	وله	دل در خور صحبت دل افزون نشد
هرگز شب هم بران مرار روز نشد	وله	زانشب که برفت و گفت جوش با دوا
تا دوست فراق کرد زیر وز برم	وله	اسی کرد و واع بر حبسناح سفرم
کاهسته تو ناز کن که من بر اثرم	وله	اوست و جان نعره همیز و ز برم
وان جان بهزار درونی در مان بود	وله	با آنکه غم عشق تو از من جان برد

انگشت پیمچ شاد سے نتوان برزد	وله	تا دستری بود مراد غمسم تو
ایام زیر خاستن من بر خاست	وله	در کوی تو، پیچ کار من ناشده را
کان دلشده که رفت چونست کجا	وله	آخر بدلت گذر کند چون بروم
کین تعبیه بجز در ان پنهان بود	وله	گردون بوصول ما موافق زان بود
کان روز وصال هم شب بهران بود	وله	امروز چنین ز سشکرا و نتوان بود
وامروز غم جدای تو رنج خمسار	وله	وی ماومی و عیش و خوش روی نگار
جان بر سر امروز نهم وی باز آر	وله	ای گردش ایام ترا هر دو یکی است
چون دولت خویش کامرانی باد	وله	همواره چون بخت خود جوایز بادت
ای شربت آب زندگانی بادت	وله	ای مایه زندگانی از نعمت تو
می خوردن مست خفتن آئین دارو	وله	بیننده که چشم عاقبت بین دارو
تلخی که مزاج جان شیرین دارو	وله	تا جان دارم بکفت بر او فراموش
تا باغ جهان بطبع پیراسته اند	وله	تا طارم نه سپهر آراسته اند
چه توان کردن چو این چنین خراسته اند	وله	در خار فرو ده وار گل کاشته اند
از کیسه خویش چون قطع بکشائے	وله	تا زنده بجان دیگران میباشے
گفتا برسم که این همه بنجائے	وله	گفتم که نثار کان کنم گر آسائے
دانی که مرا جهان چه آید بخیال	وله	اوزین بتجمل دوان سوی زوال
طشے آید ز خون ابد مال مال	وله	دشتمے ماند و دوسے سیلا میل
عمرے بهزار درو و محنت گذران	وله	شخصے دارم زنده بجان دیگران
دور از لب و دندان شما بخیران	وله	جان بر لب دل بر اثر او نگران

ولہ	اگر در خدمت تقصیر کردم
ولہ	که بهتر آن کسے باشد که هر دم
ولہ	من و نگار من امر و زهر دورگ زده ایم
ولہ	بزرگ بار خدائی کنی و بفرستی
ولہ	گفته اجل شهاب بود که آن فلان
ولہ	از بادہ نعیم تو چون شد بخانه مست
ولہ	گفته بودی که گاه و چوب و ہسم
ولہ	برستوران و اغنمات مدام
ولہ	سیر خس از جور بے آبی و آبے
ولہ	ز بے آبی خلاصش دادی امسال
ولہ	تو وزیرے و منت مدحت گوے
ولہ	تو وزارت بمن سپار و مرا
ولہ	آن چیت کزان طبق ہمے ثابت
ولہ	ساقش مثل چو ساعد حورا
ولہ	مدح گفتیم ناسزائی را
ولہ	تیر در ریش انجمنین مودح
ولہ	خواجہ در مجلس شد چنان معروت
ولہ	ہر دو با یکدیگر ہے گفتند
ولہ	دی مرا حاجت امیر پنشم
ولہ	مگر لطف مرا معذور دارو
ولہ	ز مخب و مان گرانے دور وارد
ولہ	من از حرارت عشق و وی از حرارت چپ
ولہ	در اشراب غناب و مرا اشراب غناب
ولہ	رفت و نگفت رفتم و این تا صواب رفت
ولہ	رفتم چگونہ گوید آن کو خراب رفت
ولہ	چون دادی ازان سشم در تاب
ولہ	گاہ کتاب باد و جو کشکاب
ولہ	در یخاروسے وارد در خرابے
ولہ	خداوند داخل صمش در ز آبے
ولہ	دست من بے عطار و ابینے
ولہ	ہے ختمے گوے تا عطا بے
ولہ	چون عساج بزیر شمر غنابے
ولہ	دستش مثال پائے مرغابے
ولہ	ز دنیا بدیدہ هیچ فتوح
ولہ	تف بر اوقات انجمنین مودح
ولہ	کہ بسیار اندرون دو دراجہ
ولہ	معن بر مجلس انجمنین راجہ
ولہ	گفت روکت امیر زندہ ہر

<p>این دعائے بدم بادست بر کرم چیزی ندادستی بدین تقصیر منذور که گویم شوه اول و ز آخر روز دستور انگشت نهاد پیش من او بر اندر باغم که وی تربست بر جز تو کس را اطلاعی نیست بر امر او سیدش چند آنکه چون فرزندش در قمار او</p>	<p>وله وله وله وله</p>	<p>گفتم ار زمره را نخواهد داد خداوند امیدانی که چیزی نیست در دست ولیکن اگر کسی بپرسد چه دادست او او را بدم بگردی تر برود حاجت بر گفتا بکدی خوشک من کی ری نیست ای رخ و فرزند نهاد چرخ را در حل عقد چرخ شطرنج پیش خدمت آید النوری</p>
<p>آنچنان استحقاق که بیارم گفتم ای زن بجز بیطارم اگر چه نیست مجلس در غر تو تو آتئی نزد ما یا ما بر تو همه سرگشته اند در بخورند اندرین روزگار سعد و رند و اگر ممکن بود فرستایم چند گناه از بنده و عفو از خداوند تا به بستنش روزگار شود باو چندان بکار شود آرد از نسل تو تا حشر برون تا با دم بسرت مشون</p>	<p>وله وله وله وله وله وله وله وله وله وله</p>	<p>پسر حره و سه بن گفتا چه شود اگر سعادت کنیم نذار و مجلس ما جتو نورس چه فرمائی چه گوئی مصالحت چیست کمتر و بهتر و وضع و شریف دوستان گرد و دستان ترند یک و پنج و سی از بیت نیستی چو زین یکد شتم اکنون باو مطرب یارب آن رود بر بطش گسل تا اگر بی سماع آن غمزه ن دختران و پسرانی که فلک تا بخواهمه یا بشند بخیر</p>

خون شد و لم و نیاستم غور ملک	وله	زین دور بر آوردن بر فور ملک
تا رخت برون زومی تو از دور فلک	وله	در جلد گریز نیست از جور فلک
معشوقه بگاہ رفتن از دلسوزی	وله	چون صبح در آمد بجان افروز
صبا ز شفق چون شفقت ناموز	وله	سیکنت و گریست بمن بس غم روز
ساعت ساعت منتظر جان میباش	وله	ای دل تو برو بر در جان میباش
جان میکنی خون مخور و خندان میباش	وله	این تن تو بیا فریم پیران میباش
واندوه فراق پرده من بدرید	وله	زان پس که بصال روی در پرده کشید
خود خواب می بخواب نتوانم دید	وله	گفتم که مگر تو امیش دید خواب
وز دل نفسی بتوسه می تر باید	وله	جان یک نفس از دور تو می ناساید
وانگه پس از آن اگر بمیرم شاید	وله	یکبار و گروصل تو در می باید
چون تو بعبادت آمدی رنج رواست	وله	دوشینت از چه جانم از دور و بکاست
ز این رو بد عار رنج همه باید خواست	وله	بر سوی عبادت تو عبادت خواهم
وامیش بچنین رواست نه باد	وله	هست فرمانت بر زمانه روان
این جهانے و آینه اسانے باد	وله	ملک و اقبال دولت شرف
زین هر دو یکی کار کن از هر چه کنی پس	وله	خواهی که بسین دو جهان کار تو باشد
یا فائده گیر آنچه بدانی زوگر گس	وله	یا فائده ده آنچه بدانی دگری را
آسمان دیرتر میان در بست	وله	خرد میدان بکن بجز دست شو
دوسه دندان آسمان بشکست	وله	گفت هم عشو و پشت دست بزد
تو چرا داد خویش نشانے	وله	چون ترار روز کار داد بداد

کاپیت گاہ آنکہ نخواستے	ولہ	ناتوانے بگردشادے گرد
در سزای سے فلان فلان فلانت	ولہ	گفت صاحب غرض کہ بگفتند
بہمالتے نیر و این وہم آنت	ولہ	گفت ارا این حدیث راست بود
می ندانم کہ چسیت در مانم	ولہ	من بدین عضو خویش در مانم
گر سزای بشکند ز خندانم	ولہ	سیر بوسہ وہ شتالنگم
دلت سیر ماند ز چندین سفیہ	ولہ	جهان را اولم گفت لطفی کن آخر
سدید فقیر سدید فقیر	ولہ	جهان گفت از من لطافت نیاید
عذر ایتا کے جنس بر ترییت	ولہ	عنصری گرز شتر صله بی یافت
ورنہ ہر گوشہ و منصرییت	ولہ	نیت اندر زمانہ محمود سے
نیاید چہ از دستہ را ضیہ	ولہ	چوقاسے حسن در امور قضا
ویا لیثت کانت القا ضیہ	ولہ	فیا لیثہ کان سے عزلیہ
زیرا کہ وقت رفتن رفتم نگفت نیز	ولہ	آز روہ رفت ماتاج الزبان ما
لفظش درست و مرد حکیم است و در غریب	ولہ	اسراف از طمع نتوان اشت شرطیت
تا ز مستان بخود فدا از کنم	ولہ	موسے رو باہ خواستم در شعر
سیم چنبا تکہ موسے باز کنم	ولہ	موسے دادہ نشد بدہ باری
نیک بنگر تا کعبہ جز بر پنج تن رسے	ولہ	چون خواجہ کعبہ است و نان بیت الحرام
لم تلو ثوابا بغیر الا بشق الانفسے	ولہ	بر نوشتہ بر کران نان او خطی سیاہ
زین ہر دو یکی کار کن از ہر چہ کنی بس	ولہ	خواہی کہ بہین کار جهان کار تو باشد
یا فائدہ گیر آنچه ندانے زدگر کس	ولہ	یا فائدہ وہ آنچه بدانے دگری را

امید و بیم کت مرد را سنج خسلق	وله	بدین دو خویشتن از خلق باز پس دارم
مرا چو در ول ازین هر دو هیچ نیست	وله	هزار ناکس شیم گرش یکس دارم
بخدمت لے که از صنایع او	وله	رؤسے ہر بوستان منقش گشت
کہ مراد فساد حق خدمت تو	وله	زندگائے چومرگ ناخوش گشت
باز بون نکاح چون بر دست	وله	ای بھری و را او مرو سے طلاق
بان و بان تا ز کس طلب نکنے	وله	بیچ تریاق بہ زطایط سداق
بخدمت لے کہ زندہ و باقی ست	وله	کہ من امروز طالب مرگم
باورم دار این حدیث از آنکہ	وله	صحب رنجور و نیک بے برگم
بزرگا گر خطائے کردہ آمد	وله	بگیر از من اگر با شہ بزرگ آن
خطائے بندگان باشد بہر حال	وله	کہ تا سپید اشود عفو بزرگان
تا نشست خواجه در گلشن بود	وله	شاید ارا میں نباشد از اجل
کز نسیم گل ببرد و در زمان	وله	چون بگلبرگ اندرون افتد جل
ترسد کرد سہ فر از ہنہ	وله	خواجه در خدمت تو دستارم
از گرمیان من نداری دست	وله	تا و گردانے بدست آرم
بخدمت لے کہ در موجودات	وله	جز با مرشش نے شود منظوم
کہ باندم چو قالب بے روح	وله	ما ز دیدار تو شدم محروم
چاکر ز رو سے مجز سوائے ہمیکند	وله	از روی ہنر سے سخنم را جواب وہ
عہمان رسید با وہ ندارم ز کمر ست	وله	یا چون خودی نامی مرا یا شراب وہ
بجز تو در دو گیتی کس ندید ست	وله	کرم با این کرسیے تا با دم

زمین تاب عتاب تو ندارد	ولہ	چہ جامی این حدیث است آسمان ہم
خداوند اسے خواہم کہ از دل	ولہ	ترا تا عمر باشد ستانم
ولیکن این دم از جور زمانہ	ولہ	برخبد این دل اندوہ گانم
بخدائے کہ بی شناسش مقیم	ولہ	ز دل و دیدہ آتشم باشد
مرگ ہر چہ خوش نباشد لیک	ولہ	بے رخ دوستان خوشم باشد
بخدائے کہ ہر چہ کردہ اوست	ولہ	رخ رنجور شاد سے بہرور
کہ مراد و جہان ہمہ جائے است	ولہ	دل ز حرمان خدمت رنجور
بخدائے کہ کروگردون را	ولہ	کلبہ قدرت آئے خویش
کہ ندیم ز کار و اربے عشق	ولہ	ہیچ سووی مگر تباہے خویش
بخدائے کہ در ولایت غیب	ولہ	عالم الشرک و النقیضات
کہ غمت شہر خم با سپہ اوق	ولہ	آنچنان زد کہ بیم شہسازت
بخدائے کہ ذات بیچونش	ولہ	از ہمہ عیبہا بر لیت برے
کہ مراباز ماندن از خدمت	ولہ	در ہمہ کیشما خزلت فرے
ہر بلائے کہ آسمان آید	ولہ	گر چہ بردگی سے قضا باشد
بر زمین نار سداہ میگوید	ولہ	خانہ انوری کجا باشد
گر گذارمی کہ بند شلوارت	ولہ	چاکر تو برفق بکشاید
آنچنان کایدت کہ برگردون	ولہ	زہرہ را آب درویان آید
خواجہ بوضع از کمال حرص و بخل	ولہ	سیم حاصل میکنہ بنیادہ
از پئے نامے ہیگوید ز نش		رہبت انزل علیہ نامادہ

بزرگوار ابا آنکه مضمضم ز سخن	وله	چنانکہ باز ندانم رو لیل را ز رو سے
هنوز با همه اعراض من چو درنگری	وله	سخن چنانکہ خیال بر لبوز من نگرے
آن نور کہ ملک یافت از رای تو فرو	وله	از بیج فلک بدست نتوان آورد
وان سایہ کہ بر زمانہ یکت گستره	وله	خورشید بنور نیسب نتواند کرد
با چرخ ہمیشہ همچنان راندے	وله	بر ماہ غبار مرکب افشاندے
آدم پر نیست وز دموم نیست	وله	زانست کہ تو بر ادرم خواندے
باغبانے بنفشہ نو و دید	وله	گفت امی گوز پشت و جامہ کہ بود
این چه حالت گر زمانہ ترا	وله	پیر یا گشته بر شکستے زود
چو گویند بوسہ چو امید ہے	وله	دلت زمین قبل گر چه پر غم بود
مترس از کسے و بگومردار	وله	چه مریدے بود گر ز سنے کم بود
چند پر سی ز نام و ننگ کسان	وله	نام نیکو سے خواہر وزن پرس
خواہم پار ساست گوئے وزن	وله	ای زن و خواہرت غراز من پرس
او حد الدین انوری ہی من مرطیع من	وله	وی ہو ای عشق و ہر تو مراد طبع من
ہم بہ بنیم دولت وصل تو اندر بیع خویا	وله	گر محل دولت و اقبال گرد و بیع من
امیب بویم کند مرد را سخن خلق	وله	بین دو خوشی تن از خلق باز پس دارم
مرا چو در دل ازین ہر دو بیچ نیست ازو	وله	ہزار خاکس پیشم گرش بکس دارم
وستار خان بود زو و گز کم بر وستا	وله	در وی نهند وہ کہ وی تر نہ بس عجب
لیکن عجب ز خاطر ہے آیدم ہے		کو بیکہ وی خشک نہایت گرد قصب

چند مہتاب بر تو پیساید	وله	این دان در بہا سے روی چو ماہ
آن در بیخ آن بر چو سیم سپید		کہ فرو شے سے بسیم سیاہ
گوئی کہ سیگن و بدر یا مشنو	وله	تا من چو خزان سے جسم بر آخر
گر نہ ز بدت صلاح تو ادہ لبر		تا من بتو این سخن ز نغم شکر سے بر
بیخ دو غمخوار بر انداختند	وله	اصل بشد فرخ چو تن سے سب زند
اسد پندار بدورخ رسید		مخلص غزال چو فن سے سب زند
گمان میر کہ ز بے عیبی عاوست آن	وله	کہ ہجو او تکلسم یا ز عجز کم سخنے
بدیچ گفت ہجا کردہ من کسم عباد		برائے آنک ہجا را بدو ہجا سنگنے
دشمن و دوست نیست طبع مرا	وله	ز آنک آن ہر دورا سیکے شمر و
سر دشمن بدان شدہ پردرو		گو سے خیرہ طبع دوست درو
بندہ گرد رہنر عطسار و ہست	وله	ای بر امش قومی ترا ز ناہید
ہر زمان اثر کلام زہرہ دل		بار خواہد بھلبس خور شید
سرفراز ابوقت جو و کرم	وله	دولت خویش در شمار مدہ
با کف و کیسہ پر از زر و سیم		بچین مروا نطشار مدہ
گر اندک صلۃ بخشد امیرت	وله	از وستان کز و بسیار باشد
عطائے او بود چون خشتہ کروں		کہ اندر عمر خود یکبار باشد
کثر و مہتر و وضع و شریفیت	وله	ہمہ سرگشتہ اندور بخور اند
دوستان گریہ وستان نرسند		اندین روزگار معذورند

سن بالما کس طسح تا بزیم	ولہ	گو ہر مدحت تو خواہم سفت
تو عطا گرد ہے و گزند ہے		باتہ را حسب زنات خواہم گفت
امی بزرگے کہ را سے روشن تو	ولہ	ہمہ کار صواب فرمایہ
ہر سوا لے کہ در زمانہ کنند		جو دت آزا جواب فرمایہ
کہ تران را چو مہتہ ان بکرم	ولہ	یک صراحے شراب فرمایہ
ان چیت کزان طبع ہمیتا		چون عساج بزیر شعر عنابے
ہما قش بمشل چو ساعد جوزا	ولہ	دستش بمشل چو پاسے مرغابے
فلک چو بخواست تا کارہ و عالم		بکیار از لے سلطان کند راست
باندیشہ بر خاستن کرد	ولہ	قضا گفتا تو بنشین خواجہ بر قضا
بزر جان با مردمان انی کہ چون باید گزشت	ولہ	انقدر عمر سے کہ باید مردم آزاد مرد
کاستینہا و غم او پر کننا از آب گرم		فے المثل گر بگذر و برد اسن با و مرد
اعتقاد درست دار چنانکہ	ولہ	اعتقاد است بدان بنیاد بست
بندہ را بیشک از عذاب خدا سے		نرہا ند حسب اعتقاد درست
بنہ را نخر از ان اسحاق و چندین کس جزا	ولہ	تازہ از انعام تو چہیری حکایت کردہ اند
گرد بست است این سخن معلوم کن تا این بر		خود کہ آوردہ است و کی باری میں ٹاہد بانہ
شہا چون پل و فرزین رخ پرستم	ولہ	نہ چون اسپست کارم رخ پرستے
رہی آرد چرخ پشت پیادہ		چو فرزین میرو و اکنون زمستے
تو در قواد کے امی سرخ کافر	ولہ	توانی گر کے تصنیف تدریس
اگر حوا و آدم زندہ گردند		بکرو حیات و دستان و تلبیس

مشققات النوری
روایت الالف

بوده از نورِ معرفت بینا
یافت از مشرق و بوسینا
بہ تجلے و شخص او سینا

ویدہ جان بوسے علی سینا
سایہ آفتاب حکمت او
جانِ موسیٰ صفات آورش

در تکب جاہِ جہل چون مالے
سکن روحِ مقدس بسکینا

مصطفیٰ را بنورِ بوسینا
پاسے برفرق گنبدِ سینا
چون تجلے بسینہ سینا
نے دلِ تنگ بوسے علی سینا
بے دلا اہلسا دے دینا

النوری چون خدا سے راہ نمود
بر دستِ درش بدولتِ فرقان
نورِ عرشش بحرِ سایہ فگن
سکنِ روح و قدس شد دلِ او
سخن از شرعِ دین احمد گو

چشمِ در شرعِ مصطفیٰ بکشاے
گر نہ تو بعقل نا بینا

فلکِ رانیت چون ست در تو بالا
بشرم از دست و طبیعتِ ابرو دریا
کہ در خدمتت بر بستہ جوڑا
ہو بر اسے صوابت عقلِ شیدا
درت ہوارہ ما و اجاسے آلا

تر ہے صدی کہ از روی بزرگے
جمل از قیروایت چرخ و انجم
کلمہ یا ہمت نہ سادہ کیوان
بر دوستِ حوادث چرخِ مفلس
گفت پیوستہ قسمت گاہِ روز

<p>شرایب استو بہت تو + بفضل این قطره را بر خوان کہ کرد باقبال تو دارم عشرت خویش مزین کردہ مجلس مان نگارے شمشہ ز آفتنا سے طالع سود ز زلفش دست من چون روز داق موافق ہجو بافسر باد شیرین بران دل کردہ خوش کہ وصلِ دوشین چو چشمش نیم مستیم و مرا نیست چہ صغرا ہست کاروزا و نکر و ہست</p>	<p>ہمیشہ چون شری پیش شریا نہان بندہ بر راسے تو پیدا حریفان ہجو نختت جملہ برنا نیام ایزو زسے شیرین ورنیا بخلوت بارسے چون سعد و اسما ز وصلش روز من چون روی غدرا ساعد ہجو با یوسف ز لہین دل من خوش بود امر و زوسترا عسلاج درد او سنے کہ صہبا درین یک ساعت از سو داسے حمرا</p>
---	---

با تمام نوسے باید کہ باید
 نطنام و رونق تو مجلس کا

<p>مران پس کہ تضا شکل و گر کرد جان را در بلخ چو پیری و جولے بہم افتاد چون نخت جوان و خود پیر کشاوند پیوستہ ثنا گفتہ فلک ہست این را آن مزینہ تخم سخا کرد زمین را آن کرد جان و رگرم ہر دو کہ ہرگز بو طالب نغمہ چو شہاب ز کی از جود</p>	<p>وز خاک برون برو قدر امن جان را اسباب فرانت ہم افتاد جان را برینفعت خلق دل دوست زبان را ہوارہ دعا کرد ملک دولت آن را وان دفتر آیات سما کرد زمان را در حضر نیامد یقین رانہ گمان را یکچند کم آورد چہ دریا و چہ کان را</p>
--	---

چند

<p>ورسبت جهان باز با ساک میان را از لجه کفت ایر چو دریا می روان را وز نیج بزوشعله تازس جهان را با کتم ی دم رفته دو صد قافه شبان را آسان گذر ایند جهان گذران را او ماند تو دانی که خاند دگران را</p>	<p>چون دست جواش در آن پیروز است آن بود که بحر کرمش زود بر انگیخت تا بروهن خشک بان نائزه بکشاو ورنه که تین باز رسایند وز این قوم القصه از ان طائفه کز روی مروت زیر فلک سپرز پیران و جوانان</p>
--	--

<p>بخت است جوان اهل جوان بر حقیقت یارب تو نگهدار مرا این بخت جوان را</p>

<p>نیک تیمار خواری نیک شبان رسد را به غنیمت شمار این تیره شب این رسد را کش توان کیش خدا ساختن بد رسد را</p>	<p>ای شبان رسد آنکه توئی سایه او گرگ را و درنده مستند همگیو بد خیر تن درین خدمه زانکه یکی زین بر رسد</p>
---	--

<p>همه باو ان خدایند چه خرد و چه بزرگ نیک همت دار که تا حشر زمانه همه را</p>

<p>دور از مجلس تو مرگ محب شاعرم هم بهرح و هم بهج</p>	<p>آفتاب سخا حمید الدین ز شکر گفت بهم نرسید</p>
---	--

<p>کلمه یاد میکنم لیکن بشنوی تا بگوئمت که کج</p>

<p>کرده بردار آخسته بد را قلب وی ماه شلخ گشته را</p>	<p>ای فلک پیش طالع نیکت فتح باب گفت ببار آورد</p>
---	--

<p>فیض عقل تو طینت دورا بر سر روز، چو من صدر را را سے عا لے وجان نجر و ار</p>	<p>ستعد قبول نطق کست تو بهمان صد قران و گرشے نه کم از فکرے بود تا زار</p>
<p>در و پاسے من آن محسل وارو که تو در دوسرے دسے خود را</p>	
<p>مغزول کن شما بک منوس و زورا آخر شما را و کین از بهر مغزورا</p>	<p>ای صدر نامی بولایت فرست زو زیر پاسے بشمار با فسوس میرو</p>
<p>تا و گیران و لیس نگر و ند، چو او فرمان من بر و یکش آن زن مغزورا</p>	
<p>سلیمان ابهاما لا بلکه محروما و مسکینا بشوی وز حرص آنکه باید دید و بینا چنان کزوی بر شک آید روان بوی سنا که با بخت ز مرد پس نیاید دیده بینا زیا جوج تمنا رخسہ در سد و کوشینا</p>	<p>نگر یا حلقه اقبال نامکن نه جنبانی شانی گر چه از وجه مناجات و همیگوید که یارب و منائی را شای بخش حکمت ولیکن از طریق آرزو نختن خرد و اند بر و جان پدرتن در مشیت ده که افتد</p>
<p>باستی او باید هر که از ما خیر کے باید نه اندر به و فطرت پیش این کال الت بلینا</p>	
<p>چرا زیروستی کست در پیچ زن را که فرمان بر زن کست خوشیستن را کجا در گذار و بگوش این سخن را</p>	<p>اگر عقل باشد زبردست و عظمت عیال زن خویش باشد هر انگس ولیکن کسے را که زن شوی باشد</p>

در بیان این

رَوَیْتُ الْبَسَّ

<p>گوچه در دور تو ای دریا دل مکان دستگاه و نذران دوران که انصاف تو رو آنگاه کشید سایه منگن بر جریته انقار بے کاوندناو در خم دور فلک تا عادل یا شکر کوز پشت</p>	<p>مدتی که کان شبان بودند زردان منتصب آفتنا شدند ز شمع چون قصه باشد کان شد اول جاوشه است از زرد و دور منتصب عافیت را کی تواند بود قامت منتصب</p>
---	---

بناضطراب حسی حال

<p>کان ووری می مندر حسی ل پر اضطراب ز آنکه کان پیوسته محبوس است و وریا مضطرب</p>

<p>درین روز و روزه توقف که بود خود نبود چرا قبول کنم از کس آن که عاقبتش مرا خدایتان از آسیای فراز چه میدهد همه چیزی بقدر حاجت من ز بهر حفظ حیات آنچه بایدم ز کفایت هزار سال اگر عمر من بود پیشل</p>	<p>درین مقام فوسوس درین سر آفریب ز خلوص سر ز نشتم باشد از خدای شعیب که عقل حاصل آن در نیار و روجیب چنانکه بی خبر سبب ماه رنگ شعیب ز بهر کسب کمال آنچه بایدم ز کتیب مرا نیاز نیاید ز آسیای شعیب</p>
--	---

<p>دو نیت است مرا کان ملوک را نه بود بروز راحت شکر و بروز رنج شکیب</p>

<p>روزی که هوا جبهه در و لیش گفته و اکنون همه شب منتظم تا بفرزنده</p>	<p>وز فضا ز بنور برود و خسته جیب شمع که بهر خانه چراغی نهد از غیب</p>
--	--

<p>آن روز فلک را چو دران شکر بگفتم امروز درین زشت بود اگر گمنام شعیب</p>

<p>ایا دقیق نظر متر سے کہ گاہِ مخا بہ پیش دست سخائی تو از خیالت شرم تکس بزادید و رشتہ منوریم بذروہ فلک ماہ بر کشید و سرود اسید مالین ایند وجودت کہ نیت</p>	<p>توانی اربچکالے ہی ز آتش آب بجایہ قطرہ باران عرق چکد ز شهاب بیاد بادوہ دو شینہ ہرست و خراب ز چہرہ طرب و ماہ برگرفتہ نقاب ز ساز مجلس ہر سچ جز کباب و رباب</p>
--	--

مصافِ عشرت مای شکند زمانہ اگر
 تو شکستہ بتفضل خمار مال شراب

<p>میر حیدر تو نے کہ خیزد وجود دوستت انوری کہ نکشاید سہ شبانہ روز شد کہ از دستے بطلے چند بودہ اند حر لیت ہمہ از آرزو سے لطفِ مام من دیار دوسے دیگر با من</p>	<p>از کف تو چو از شراب طرب جز بیادت زد دوستداری لب با ز نشناختت روز از شب الفیہ شلفیہ بتار و نسب کف بکف میزنان کہ من ترغیب ماندہ زمان لطف خواہگان معجب</p>
---	---

لطف با شد اگر کف وجودت
 بدوی خادست بسا و غیب

ردیف التا

<p>دوش خوابی دیدہ ام کو نیاک میدی نیاک خوشین را دیدی بیتخ کو ہے گویا ناگمان چشم سوی گردون فتادی دیدی</p>	<p>خواب بل حالی کان از کراست بر ترست سنگ او نعل و بناقش عود و خاکش عنبرست منبر کو ہی کہ تر کشین زرد گوہرست</p>
--	--

صورت روحانی از بلا سبب نمیرسد
 بادل خود گفتم آیا کیست این شریف
 در روز اول آدم سر پیش بریم دشما
 چون برآمدن بزم آن آهسته آمد سخن
 بعد تمیذ خدا این گفت کای صاحبقران
 بار دیگر گفت کای صاحبقران بزور ملک
 باز انهی کرد کای صاحبقران اضی سباش
 گر سکندر زنده گردد از تو اضع هر زمان
 حق تعالی با سکندر هرگز این احسان نکرد
 لشکرت را آیه نصر من الله رایت است
 پنج جور از باس تو چون پنج در جهان است
 صیبت تو هفتاد کشور زان سو عالم گرفت
 هر که اندر نعمت کفران کند خوش بریز
 بر سر شمشیر تو جز حق نمیراند قضا
 و نیم از غرقاب بدست سز رایت کشد
 بر من و تو ختم شد پیمبر و خسرو
 چون سخن اینجا رسید الحق ما و در اول گذشت
 زیور این خلیفه هر باری که ای صاحبقران
 گفت بر سلطان دین سحر که از روح حساب

گفته او آفتاب است و سپهرش منبر است
 با تفرق در گوش جام گفت کان منبر است
 راسته باید بنورم آن تصور درست
 بر جهان گفتی که از بطقش نثار شکر است
 شکر کن کاند در همه کاری خدایت یاد است
 زانکه ملکت همچو شخص خلق را جان خور است
 گریه گویند کاند ملک چون اسکندر است
 با تو این گوید که جا هست را سکندر چاکر است
 خسروا تو دیگری کار تو کاری دیگر است
 رایت را از ملوک و از ملانک لشکر است
 شاخ دین بیدل تو چون شاخ آهوبی است
 تو بدان منکر که عالم هفت پادشاه کشت است
 زانکه فتوی داد و ام کو نیز درین کافر است
 حکم شمشیر تو حکم ذوالفقار حیدر است
 خسرو را می تو خورشید است و دین نخل است
 این سخن نزدیک هر کوه عقل ارد باور است
 کین که امین با و شاه عادل دین پرور است
 بر که می بندد که او شاکر این زیور است
 عقد این صاحبقران چون عقد سلطان منبر است

باید

باید

<p>بر سر توی سایه چتر است و نور افسر است ز آنکه نه علوی بدوران چار سفلی مادر است</p>	<p>شاد باش ای بادشاه که حفظ نیروان کا اید تا سوالی جهان آینه رکن است اصل</p>
<p>بادت اندر خسروی بر شمش جهت فرمان روا تا بر اوج آسمان لشکر که بهفت اختر است</p>	
<p>دور سپهر بنده در گاه و جبهه او است کار روز شرق و غرب جهان پناه او است خورشید فرد دولت پر کلاه او است بر گوشه های کنگره بارگاه او است هر سمت ظل رایت و گرد سپاه او است در سایه که بر عقیب نیکخواه او است هم در شگاه بحر کعبین شگاه او است کروی که مایه مددش خاک راه او است انصاف او بدولت و اتم گواه او است کین اینی نتیجه روزگار او است</p>	<p>باز آمد آنکه دولت و دین پناه او است مرد و دوشه مؤید دین به پهلوان شرق گردون عیار پایه تخت بلند او است سیه ستارگان فلک نیست در بر و ج چشم مجاهدان ظفر نیست بر دست در ای بس همای تخت که پرواز میکند هم سبز فنگ چرخ همین بارگسب او بر آستان چرخ نیست نه قدم انصاف اگر گواهد او است لاجرم رویش منبر که هست همیشه پگاه او است</p>
<p>منصور باور ایت نصرت فزاسه او کین مافیت ز نصرت تشویش گاه او</p>	
<p>که همه دین و دواش و او است تا که شاگرد او است استاد است در جهان سر و سوسن آزاد است</p>	<p>از خواص نسا و محب کرم آنکه گردون در انتظ نام امور آنکه تا بنده میخورد جو و شش</p>

<p>اسینے را بہینہ نبیا دست کان و دریا از و بفریا دست نہ پیا سے تو تم افستادہ دست از خواص میں پیدری زا دست حاجتم را زبان ہمیداد دست کہ ز نجات چہ کار بکشاد دست مہر زرا ز سپے تو نہیںاد دست کہ در اخلاق آونی زا دست از ورا سے خراب و آباد دست سوطے کا قباب از و زا دست کہ بد و جان آسمان شاد دست کہ مرا زانچہ گفتہ ام شاد دست بقا ضایے آن فرستاد دست</p>	<p>آنکہ با اصطلاح انصافش سال و ماہ از تو اتر کر مشش معجزے سے بین کہ غوراشکا لشش گوئی لا الہ الا اللہ اندرین روز ہا مگر کر مشش کہ ندر سے خبر ہمیدانے خایت مہر خواجہ بردادون طلبیم چون نکر و آن تحصیل رغبت مہتیش کہ رتبت او خواجہ را کہ غا زنشش کان دست کیست آنکس عطف ارون فلکے دویش و وقت سحر بدان معنی پا پوسان ز نجات و طالع من</p>
--	--

آفرین باد بر چہین سوطے
کافر نیشش نیز او باد دست

<p>جاسے آرام و خورد و خواب نیست چرخ در رشکِ فہن و تاب نیست ذرہ نور آفتاب نیست والہ لعلہ سراب نیست</p>	<p>کلبہ کا ندر و بروز و بشب حالتے دارم اندر و کہ در ان آن سپہم در و کہ گو سے سپہر وان جسم نام در و کہ عجب محیط</p>
--	---

<p>ہر چہ در مجلس ملوک بود رسل اجزا و نان خشک بود شیشہ جڑ من کہ بادا پر قلم کوتہ و صریر خوشش خرقہ صوفیہ از رزق کندہ پیر جہان جنب نکند زمین قدم راہ رجتم بست این طبع از ثنائیست خطا خدمت بادشاہ کجاست باو گر چہ پیغام روح پرور او ہر چہ بیرون بود ازین کم و بیش</p>	<p>ہمسہ در کلبہ خراب منست گرد خوان من و کباب منست پیش من شیشہ شراب منست زخمہ و نعمتہ رباب منست ہزار اطلسس انتخاب منست ہمتی را کہ در جناب منست آنکہ او مرجع و آب منست چکنم این خطا صواب منست نہ بازو سے خاک و آب منست ہمہ تسکین و اضطراب منست حاشش لیا سعیدین اب منست</p>
---	--

نیت من بسندہ رازبان جواب
 جامدہ و جاسے من جواب منست

<p>رئیس دولت و دین ای ایسرست اجل زمانہ نے در مروسے در کرم شکست دلم حریف و فاقست چو کرد خاکستر فغان نراحت این پنج سازا رحت کہ صورتی کہ بھری نکاشت خود بست نہاد عقد کمانی گسست و آدینغ</p>	<p>شدی و رفت بہین حاصل جان از دست سپہ نے دم شخص دم ہنر در بست یتیم وار بر وجان با تکت شہست فغان ز گردش این جان شکار چور بست کہ گوہری کہ بسی سال سفت خود شکست کہ آسمان تواند نظیر آن پیوست</p>
---	--

بہار

<p>زودامگاہ عناصر چہ فائدہ ست بگویی کہ روزگار پس از انتظار نیک و راز اگر چہ در غمِ ہجرت بنو کنناخن اشک و گرنہ بیچ شبے نیست تاز دستِ باغ زبانِ حال ہمگیویدانیت مقبل مرو تو پروریدہ کابلوکِ آسمان بودے زمانہ را بتو دل در نہ بست میلانست</p>	<p>وزین کشید دو دام سپید کہ ہست بدین دو دام بسبب مرغ صید کرد نخست نماند مروکب دیدہ را کہ دیدہ نخست ہزار دیدہ نگردد و ز اشک گون بست کہ اوز عید و عروسی کرانہ کرد و بست از ان قرار نگردی و رایشانہ بست کہ ماہی فلکے را فرو نگیرد شست</p>
<p>کہ بود جز تو کہ سی سال ز ندب گائے کرد چو در گذشت بفراموش تمام شست</p>	
<p>ای تو مخصوص اعجاز سخن سمت در گاہت سعود سپرخ را روزگار سے در کمال ناقصان ما جو قرص ارزن و حوتِ عدیر صعودہ نامر کبیر غ تو نیست پیش نظم چون سیجِ اوجب تو گر چہ در تالیف این ابیات ہست راہی علیے در جواب این مہند</p>	<p>چون برائے و تر در معنی قنوت گشتہ در دوران کل خیر السموت روزگار اطلس کند از برگ توت تو جو قرص آفتاب و برج حوت تو قوی باز و بفضلے مایقوت چیت نظم ماسیج العکبوت بے شن غشے و فستے بے کروت لا لوق اینجا السکوت ست السکوت</p>
<p>امی بحق بخت تو سے لاینام ہاوسے اندر حفظ حق لایموت</p>	

<p>ای کرسی کے کہ در زمین ایسے نفرے گفتہ ام کہ شبیش انچہ از پار سے و تاز سے او در زمان ہر کہ بنیدش گوید باز چون باز پار سیش افت او وانچہ باقی بماند از تازیش مر مر اور سیش کہ خدمت تو داوہ آن عدو کہ برکت راست بدو از نچتہ شد و گرنے</p>	<p>ہر چہ رست از سحاب عدل تو رست ہست احوال بد سگال تو چست چون مرکب کنی دو حرون نخت نامے از نامہا سے دشمن تست در کس و ناکس و چہ نخت و چہ تست ہست همچون شامیش بد رست روی ختم باب لطف چشت پشت ابرام از رکوع آن جست نہ تو در بصرہ و من در بست</p>
---	--

در دستیت سے مراد

تاکہ مرفوع ہست باشد ہست

<p>ہر جمال و شرف کہ دار و ملک خواجہ منصور عامر آنکہ کفش دخل مدحش از شرق تا غرب است رسمش اندر زمانہ تصنیف است ای ہنرمند متر سے کہ خود شکر شکر تو در افواہ است تیر در حضرت تو مستوفیست گر چہ از غایت فصاحت و ہنرمندی</p>	<p>از جمال و جلال اشرف است از عطا یادگار اسلاف است چرخ جودش ز قاف تا قاف است واندرو از بزرگے اصناف است با ہنر ہائے تو ز اجلاف است سمر رسم تو در اطراف است ز ہرہ در مجلس تو قاف است چہ دیوان شوم او صاف است</p>
---	---

<p>نیستی مصروف و ز غایت جو وصف احسان تو چو من بکین بدہ اسے خواجہ کز پئے بذلت تا اثر از ہوا لطیف ترست</p>	<p>خسلق را اور توطن اعرف است ہر کہ اندر زمانہ و صفات است خاک بزار و کوہ صراف است تا ہوا چون اسیر شفتان است</p>
--	--

<p>یاد صانع ترا از ہوا و انیسیر دلت از غم کہ از حد صاف است</p>	
--	--

<p>جہان ز رفتن مو و دوشہ مویدین چہ دفتریت جہان لا الہ الا انت چہ سود از آنکہ ازین پیش خسروان کردند چو عاقبت ہمہ را تا بسجرا اندر مرد کہ ام جان کہ قصاش از و رانی خیر نبود بلکہ کہ خوش آسانی از کج چنیم بلکہ کہ جائز آرائش از کجا پنجم مسافران جہان را چو نیت روی مقام</p>	<p>بمانمود مزاج و بمانمود سرشت کہ روزگار و روز جزو قضای بد نوشت ز روزگاہ قیامت بزرگاہ بہشت ش بہت بستر خاک شد بہت بالین کہ ام تن کہ فقاش از فرد خاک بہشت کہ گاہ چرخ ازین تخم بیج دانہ نہ کشت چو دوک زہرہ ازین تار و پود بیج نہشت و روزہ منزل و آرا نگہ خوب نہشت</p>
---	--

<p>خدا سے نامردین را بزرگ اجر سے داد کہ دہر خور و بساطی ز ملک در ننوشت</p>	
--	--

<p>کم نادر حج باز رسیدہ بہت بنوئے سیم بہت کہ گرا بطریقیت بکشاید دیوار زری دی سیکے پیر بر افتاد</p>	<p>با تو برہ طاعت و انبان کرامت بہر چرخ کند خرقہ پیروزہ غرامت گفتا بجز از مست نخر و بقیامت</p>
--	--

<p>زیرا که درون نیز رسیده است سلامت چون کار جهانے بر آید تمامت</p>	<p>در چشم زارش مردمان دیده نیامد با مردمان دیده فتد کار علی الحال</p>
<p>دالی بپریش در طلب آن مگر امسال زین شدت گریا برود جان بسلامت</p>	
<p>که کشش در جهان ندارد دوست زان خیانتها که خاطر مرا دوست در جهان گفتند که با تو دوست گفت اسراف بیش ازین نکوست در رفتن رنگ برقیاس نکوست بچو بر باقی قاف کفن شد پوست</p>	<p>صاحبان جراسی دشمن تو گفتام در شد چار بیت لطیف طریقیک در در جهان کمن آسمان در غمش چو بدید رنگ او بازماند در رنگرفت روزگارش گل شکفت و برود</p>
<p>بچو ریواج پروریده شده است وقت از بسخ بر کشیدن دوست</p>	
<p>که وسط شان بسافت کم صد دوست نه چنانست که آبتن دیو و دنیست بر نهز خردی نیست که خدین نیست معدن ز رو گهر بی ترب و بت نیست جده و نزلش مساو و هری هم نیست</p>	<p>چار شهر است خراسان را بر چار طرف گر چه همور و خرابش همه مردم دارد بلخ را چنداگر عیب با و باش کنند بهر جامع را چاره نبود از بد و نیاک مردم شهر است بر تیب همه چیز درو</p>
<p>جنت شهر اشاپور که در روی زمین گر بشت است بانست و گرنه خود نیست</p>	

تاریخ دوست

ای خداوند که از نهایت احسان و سخا
 جو دو نخل از کف تو هر دو محبت شده اند
 بنده را خدمت پیوسته ده ساله بگیر
 ده قصیده است و چهل قطعه همه حدیث تو
 با چنین سابقه کس را چنین روز که دید
 سعی کن سعی که در باب چنین تنگنار
 بر سرش سایه فلکین بین که در افواه فتاو
 شدت اندر تن گریاک ز تاثیر تموز
 با شقت ره طاعت بنو هرگز گفت
 چون چنان شد که هر کام و دوز و بنشیند
 همه جور من ازین که نه دو صندوقیت
 نماند چون خانه بو بکر بابی است و لیک
 اسی در دنیا که بدون رفت بدر عمر و هنوز
 حال او در شو با کرم خویش گوسه
 سبقت و بخشش و مرسوم و مواجب بگذار
 عید بگذشت و عروسی شد و شور آمد گیر

هر دو جنب گفت باطل و دریا زور است
 مگرش طبع سقنقور و دم کا فور است
 که قرابت نفور و ز وطن مهور است
 که با طران جهان منتش و شهر است
 که غم را تبه روزش چو شب میخور است
 سعی تو اندک و بسیار همه شکور است
 که ز تقصیر فلان کار فلان بی نور است
 بانگ مرد از کف خویش چو نغم صورت است
 که ز آمد و شد حضرت محترم رنجور است
 که بخدمت نرسد و در دو جهان مندر است
 که به پیش گمان همه کس مغرور است
 اندر و پنج طرب نیست که بی طنبور است
 در و دیوار تنها همه ناممور است
 تا بگوید که چنین باز مردت دور است
 آخر از مرد نباشد کم اگر ز دور است
 ز آنکه کابین شود از نا خلفی مغرور است

و انیم این قطعه چو بر خواند خواهد گفشتن
 یا چنین عید و عروسیست چه جا سورت

ای سعید سپهر دین کجائے کا شمار سعادوتت نهانست

<p> بازم ز زمانه کم گزسفته این عادت قات الموالات ز نیکونه بضاعت مودت مارا باره غم تو هر شب ترا نروسے که روزی از وقت سالیست که دیده پر آیم رخساره کاه رنگم از اشک روزم سیمست از آنکه چشم خود صحبت اند سال بگذار گر چه زده سپهر پرست بر خیزم و نیکم که حالش از دست مشو چو سقطه من سیرے دارم که گر بگویم آنست دو عالم از حوادث واجرام نخوس را بکیبار وز عکس شفق هواسے گیتی مهمان تو آیدیم بالیت تا از در مجلس که خاکش سرور کردم اشارت گفت </p>	<p> دین هم ز کپادت زمانست آمین که ام دبستانست در حمل که ام کاروانست بخواه به مغنرا تنخوانست با سال تمام تو امانست بر طرقت در یچه دیده بانست در بجز تو راه کماکشانست از آتش سینه پروخانست گو مرد غریب نا توانست آخره چو نخت با جوانست در جنس تکبر از چه سانست پاسے تو اگر چه در میانست گوئی بحقیقت آنچه انست گوئی که دو محنت آشیانست در طالع عاقبت قرانست یک عمر که ماہ سنانست با لیتیم از ان دو میهانست همتای بهشت جاودانست در صدر نشین که جایانست </p>
---	---

<p>بر جان و روان من رو است عیب نبود که سیزبان است تدبیرت سبک عنان است کز منطقه نیک بر کران است هر چند که خانه فلان است حاضر شرین همه جهان است نه حد تو خام قلوبان است خود موجب خجسته میان است داند آنکس که رسم دانست چونانکه گمان بگمان است زانگونه که هیچکس ندانست اکنون که ز ساغر گران است بر حتم و این سخن نشان است معیار عیار آسمان است شخصی که بر و شار جان است بر سدره منتها مکان است</p>	<p>من نیز بسکم آنکه حکمت نبشستم و گفتم ار چه صدراست گفتم که چو شب گران کاست اقصیه چو جاسی خود ندیدم پا خود گفتم که انوری نه لیکن بحضور او که حدش دانی که تصدیری بدین حد فی الجمله خود خجل شدم نیک اندازه رسم دانی من بر پای ششم آخر الامر بیگور کنان حریت جوان گفتم که شب سبکتر کش چون تو بنگه گانه دست برو از گوشه طارمی که سنگش بر خاک درت نثار کردم یعنی که گرم زروسے تمکین</p>
	<p>در گاه سپهر صورتت را تا حشر سرم بر آستانت</p>
<p>از مقامات حمید الدین شد اکنون تر با</p>	<p>هر سخن کان نیست قرآن یا حدیث مصطفیٰ</p>

اشکِ اعمیٰ و ان مقاماتِ بحریری و تدلیح شاو باش ای عنبر محمودیان اروسے تو از مقامات تو گر فصلے بنوائم بر فزو عقل کل خطے مائل کرو ازو گفتا بمجب	پیش آن ویریا مال مال از آب حیات رُو کہ تو محمود عنبر سے با بتان سو منات حالی ازنا سطرے جذرا صم یا بد نجات علم اکثر سخن دانند گر اقصیٰ القضا ت
--	--

ویرمان ای راسے قدرت عالم تائید را
آفتابے بنیروال و آسمانے سبے ثبات

خریدہ ایست تمادہ سیسپید جهان جهان بنای کل تیرہ کرد آب جهان زمانہ روزی چند از طریق مشوہ گرسے	کہ روزگار درو جز قضای بد نوشت وزین دو مایہ مرشت آنکہ ایہا بست و بد بہار بقائے ترا جمال بہشت
---	---

و لیک باد و خزانہش چو شاخ و شکست
ہموت بسترو بالین کند ز خاک و رخت

مقلوب لفظ پارمن تصحیف از گفت تصحیف قافیہ کہ بمصرع آخر است آن دو لطیف راسیے ہست ہم لطیف	دار طبع کہ علت پایم زوست است گر ضم کنی برا پنچہ سہاست ہم نگوست و انجش کنی بقلب مقلوب ہم است
--	---

امروز اگر ازین سگہ برون آریم بجو و
فرو از شکر ہر سگہ برون آرمت ز پوست

بجد اسے کہ بدل جان اورا کترین پایہ لطیف و صنّعش را کہ مراد و فراق خدمت تو	پایہ اولین احسان ہست باد نوروز و ابر نیسان ہست زندگانی ز مرگ یکسان ہست
---	--

از جہان طانی